

STORTINGET

Representantforslag 278 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Emma Watne, Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Tobias Drevland Lund

Dokument 8:278 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Emma Watne, Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Tobias Drevland Lund om å oppheve Arbeidstilsynets øvre gebyrgrense

Til Stortinget

Bakgrunn

Arbeidstilsynets mulighet til å gi overtredelsesgebyrer er forankret i arbeidsmiljøloven § 18-10. Det er en administrativ sanksjon, som ilegges av et forvaltningsorgan og som tilfaller statskassen. Det er fastsatt i lov at overtredelsesgebyret ikke kan være mer enn 15 ganger grunnbeløpet i statskassa, ca. 1,6 mill. kroner.

Til sammenligning kan Konkurransetilsynet vedta overtredelsesgebyr uten en øvre grense. Ved fastsettelse av gebyrets størrelse skal det særlig legges vekt på foretakets omsetning, overtredelsens grovhet og varighet.

I en NRK-sak i desember 2020 kunne man lese at Konkurransetilsynet varsler til sammen 21 mrd. kroner i gebyrer til Norgesgruppen, Coop og Rema 1000 for ulovlig prissamarbeid. For Rema 1000s del utgjorde det over sju ganger årsresultatet i 2019.

Arbeidstilsynets overtredelsesgebyr skal vurderes etter momenter listet opp i arbeidsmiljøloven § 18-10 annet ledd. Det skal blant annet legges vekt på «om virksomheten har hatt eller kunne ha oppnådd noen fordel ved overtredelsen» og «den preventive effekten». Om virksomheten har hatt eller ville oppnå fordeler, ikke bare økonomiske, vil dette kunne vurderes som et selvstendig moment. Grensen for gebyrets størrelse gjelder

uansett hvor stor gevinst virksomheten har hatt ved lovbrudd.

Forslagsstillerne mener det er betenkelig at Arbeidstilsynet er bundet av loven og ikke egen vurdering for fastsettelse.

NRK kunne nylig avdekke en sak der Arbeidstilsynet hadde tatt tilsyn hos bemanningsselskapet Staff 365, ved Kleven Verft. Der avdekket de massive brudd på arbeidsmiljøloven, og 306 ansatte sine lønns- og arbeidsvilkår ble sjekket. Der fant de bl.a. at ansatte jobbet hele 41 dager i strekk – uten én fridag. Andre ansatte jobbet mer eller mindre kontinuerlig i 36 timer. Tilsynet sjekket også lønnen. Konklusjonen er at arbeiderne kun har fått 60 pst. av minstelønn. Arbeidstilsynets endelige konklusjon i saken er

«særdeles alvorlige brudd i denne saken, og med stort samfunnskadelig potensial.»

Bare ved å underbetale arbeiderne sparte selskapet 3,2 mill. kroner.

Arbeidstilsynet ville gi selskapet et overtredelsesgebyr i millionklassen. Det har de ikke mulighet til, for da ville de ha brutt loven. Dette er et eksempel på at overtredelsesgebyret ikke har en tilstrekkelig preventiv effekt. Det er åpenbart at regelverksbruddet fremstår som lønnsomt for overtrederen som sitter igjen med en netto fortjeneste på 1,6 mill. kroner.

I Prop. 83 L (2012–2013) Endringer i arbeidsmiljøloven mv. (søksmålsrett for fagforeninger mv., overtredelsesgebyr og ufrivillig deltid) står det følgende:

«Gebyret skal ha tilstrekkelig allmenn- og individuellpreventiv effekt, også overfor meget ressurssterke virksomheter. Videre er det viktig at overtredelser av regelverket ikke skal oppfattes som lønnsomt fordi

gevinsten av bruddet vil være større enn sanksjonen man risikerer ved den lovstridige handlingen».

Forslagsstillerne mener det er åpenbart at lovens tak for overtredelsesgebyrets størrelse gjør at selskaper kan spekulere i lønnsomheten ved å bryte loven.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til endring i arbeidsmiljøloven § 18-10 første ledd, der øverste grense for overtredelsesgebyret oppheves.

17. juni 2022

Emma Watne

Marie Sneve Martinussen

Bjørnar Moxnes

Tobias Drevland Lund